

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

321

Vragen van het lid **Geurts** (CDA) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over *het afbreken door de overheid van vertrouwen en bereidwilligheid bij vissers om deel te nemen aan innovatieve projecten* (ingezonden 26 september 2016).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Dam** (Economische Zaken) (ontvangen 28 oktober 2016).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Ziek van subsidies. Innovatieve vissers in de clinch met de RVO»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoeveel procedures lopen er op dit moment waarbij u geld terugvordert van innovatieve visserijprojecten of meer dan 5% minder toekent dan aangevraagd?

Antwoord 2

Op dit moment lopen er bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) met betrekking tot de terugvorderingen betreffende het Europees Visserijfonds (EVF) 22 bezwaarprocedures. Hiervan hebben tien zaken betrekking op terugvordering na vaststelling van het project (naar aanleiding van audits en herbeoordelingen). Zes van de tien bezwaren zijn nog in behandeling. Vier van de tien betreffen ongegrond verklaarde bezwaren (begunstigde kan nog in beroep gaan). Twaalf zaken betreffen bezwaren naar aanleiding van de onlangs vastgestelde projecten waarbij 95% of minder van het door de begunstigde aangevraagde bedrag is vastgesteld.

Vraag 3

Hoeveel geld tracht u in totaal terug te vorderen van reeds definitief beschikte innovatieve visserijprojecten?

¹ Visserijnieuws, 9 september 2016, pagina 3.

Antwoord 3

Hier is een onderscheid te maken tussen terugvorderingen na vaststelling van het project (naar aanleiding van audits en herbeoordelingen) en de projecten die al meer tussentijdse betalingen hebben ontvangen dan aan het eind wordt vastgesteld.

Ten aanzien van de eerste groep wordt in totaal 298.247 euro teruggevorderd. Het betreft hier twintig subsidieprojecten. Daarnaast wordt bij vier projecten in totaal 168.618 euro teruggevorderd, maar loopt het bezwaar van de begunstigden nog. De terugvorderingen kunnen nog met een bedrag van 410.373 euro oplopen, omdat voor zeven projecten nog nadere onderbouwing van kosten is gevraagd. Op basis van de door de begunstigde aangeleverde informatie wordt zorgvuldig beoordeeld of er tot terugvordering overgegaan moet worden.

Ten aanzien van de tweede groep vorderingen gaat het om een totaalbedrag van 1.564.832 euro. Het betreft hier 32 subsidieprojecten, waarbij het vastgestelde bedrag lager is dan de al ontvangen tussentijdse betalingen. Zolang er voor het EVF nog controles plaatsvinden (met name audits), kan het voorkomen dat er in de toekomst bij meer projecten teruggevorderd moet worden.

Vraag 4

Hoeveel geld kort u op recent toegekende innovatieve visserijprojecten?

Antwoord 4

Er is geen sprake van terugvorderingen op de recent toegekende innovatieve visserijprojecten onder het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De terugvorderingen hebben alleen betrekking op het inmiddels afgeronde EVF. Voor het EFMZV is ernaar gestreefd om vooraf zo veel mogelijk duidelijkheid te verschaffen, om het risico op latere kortingen of terugvorderingen zoveel mogelijk te vermijden.

Vraag 5

Om welke redenen vordert u al uitgegeven subsidiegelden terug?

Antwoord 5

De Europese verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad van 27 juli 2006 inzake het Europees Visserijfonds schrijft voor dat subsidiebedragen die niet voldoen aan de Europese voorwaarden in principe bij de begunstigde worden teruggevorderd. Hierop zijn uitzonderingen mogelijk, bijvoorbeeld wanneer de begunstigde meer kosten heeft gemaakt dan voor de subsidie noodzakelijk is, of de reden voor het afkeuren van de kosten niet aan de begunstigde kan worden verweten, bijvoorbeeld omdat hier geen basis in wet- en regelgeving voor bestond. Op basis van deze gronden zijn overigens de meeste subsidiebedragen die niet voldoen aan de Europese voorwaarden, niet bij begunstigden teruggevorderd.

Subsidies worden daarom alleen teruggevorderd als begunstigde op grond van de geldende wet- en regelgeving kon of had behoren te weten dat de opgevoerde kosten niet subsidiabel waren. De belangrijkste redenen waarop wordt teruggevorderd zijn: onvoldoende onderbouwing van de gemaakte en betaalde kosten, inkomsten die in mindering gebracht dienen te worden op het project en de berekening van de afschrijvingen.

Vraag 6

Hadden deze terugvorderingen vooraf voorzien kunnen worden? Zo ja, op basis waarvan?

Antwoord 6

Het uitgangspunt is dat bij een verleningsbeschikking subsidies altijd voorlopig worden toegekend. De verantwoording van de subsidies vindt altijd achteraf plaats. Bij de vaststellingsbeschikking worden de subsidies definitief, tenzij na vaststelling blijkt dat alsnog niet aan alle voorwaarden is voldaan, bijvoorbeeld als gevolg van auditbevindingen.

Vraag 7, 8 en 9

Zijn de regels over de subsidies veranderd of is de toepassing daarvan tijdens de looptijd van projecten, of achteraf, veranderd?

Klopt het dat opeens met terugwerkende kracht projecten van voor 2015 worden beoordeeld op basis van de nieuwe uitvoeringsregels van het jaar 2015? Zo ja, houdt dit dan wel juridisch stand voor de rechter en kunt u dat onderbouwen?

Zijn deze nieuwe uitvoeringsregels het gevolg van ingrijpen vanuit Brussel?

Antwoord 7, 8 en 9

Het is niet zo dat tijdens de wedstrijd de spelregels zijn veranderd. Wel zijn de regels (zoals vastgelegd in de verordening (EG) nr. 498/2007 van de Commissie van 26 maart 2007 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad inzake het Europees Visserijfonds en de verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad van 27 juli 2006 inzake het Europees Visserijfonds) strikter toegepast. Dit is het gevolg van de bevindingen gebaseerd op de audits door de Auditdienst Rijk en de auditoren van de Europese Commissie. Zoals aan uw Kamer eerder is gemeld (Kamerstuk 32 201, nr. 76 en Kamerstuk 34 150, nr. 4), hebben bevindingen van de Auditdienst Rijk en van de Audit Dienst van de Europese Commissie geleid tot te hoge foutpercentages. In 2015 dreigde de Europese Commissie met een schorsing van het EVF als Nederland geen correcties zou toepassen op de declaraties bij de Europese Commissie. Deze correcties zijn doorgevoerd en hebben vervolgens geleid tot de terugvorderingen. Zoals aangegeven, worden de subsidies bij de begunstigden alleen teruggevorderd als de begunstigde kon of had behoren te weten dat de opgevoerde kosten op grond van de geldende wet- en regelgeving niet subsidiabel waren.

Vraag 10

Waarom zouden de vissers en hun organisaties die deze innovatieve projecten hebben uitgevoerd moeten opdraaien voor eventuele fouten die u heeft gemaakt?

Antwoord 10

Zoals ik in mijn antwoord op vraag 5 heb toegelicht, worden de correcties naar aanleiding van eventuele fouten die door het Rijk zijn gemaakt niet teruggevorderd bij de begunstigden.

Vraag 11 en 12

Begrijpt u dat door deze terugvorderingen en kortingen de sector in het algemeen, en de innovators in de visserijsector in het bijzonder, het vertrouwen in u verliezen en dat dit een negatief effect zal hebben op het van de grond komen van innovatieve projecten in de visserijsector?

Is het niet zo dat de innovaties van de afgelopen jaren waarover de kennis gedeeld is binnen de hele visserijsector, zoals de pulswing, waaraan deze subsidies hebben bijgedragen, belangrijk zijn voor de verduurzaming van de kottector?

Antwoord 11 en 12

Vooropgesteld, de huidige situatie is voor alle betrokkenen heel vervelend. Er zijn met behulp van het EVF prachtige innovaties gerealiseerd waar ik trots op ben. Nederland loopt voorop met al die innovaties in de visserij. Ik zou het dan ook zeer betreuren als dat innovatieklimaat eronder zou lijden als gevolg van de problemen rond de subsidieverantwoording.

Tegelijkertijd geldt dat subsidiegeld publiek geld is en een verantwoording vereist die aan de Europese voorwaarden voldoet. Ik laat momenteel onderzoeken hoe we het innovatieklimaat kunnen blijven behouden onder het nieuwe EFMZV. Ik denk daarbij aan een openstelling waaruit onder andere haalbaarheidsstudies kunnen worden gesubsidieerd en andere vormen van innovatieve kennisoverdracht en kennisdeling.

Vraag 13 en 14

Voert u overleg over deze terugvorderingen en kortingen en de onwenselijkheid hiervan gezien het beleidsdoel van verdere verduurzaming?

Bent u bereid om deze terugvorderingen en kortingen opnieuw te bekijken, zodat de duurzame vooruitgang door middel van innovatieve projecten, waarvan de kennis wordt gedeeld, in de visserijsector mogelijk blijft?

Antwoord 13 en 14

Ik ben me goed bewust van de vervelende gevolgen van de terugvorderingen en kortingen voor de begunstigen. Ik heb daarom per geval goed laten uitzoeken of er sprake moest zijn van terugvordering of dat er sprake was van gewekt vertrouwen. In het geval dat een begunstigde het niet eens is met de beschikking tot subsidievaststelling, staat uiteraard de mogelijkheid van bezwaar en beroep open.

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 4, wordt bij de inrichting van het nieuwe fonds EFMZV gepoogd om verschillen in de interpretatie van afzonderlijke bepalingen zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast wordt in het EFMZV gebruik gemaakt van de vereenvoudigde kostensystematiek, wat de verantwoording voor begunstigen vereenvoudigt.